

УДК 72.025.4/5

к.арх., доцент Лещенко Н.А.,
ardisconn@ukr.net, orcid.org/0000-0002-3198-4554,
Київський національний університет будівництва та архітектури

ОБ'ЄКТИ-ПЕРФОРМАНСИ В МОДЕЛІ РЕВАЛОРИЗАЦІЇ ІСТОРИЧНИХ ЦЕНТРІВ МАЛИХ МІСТ

Розглядається створення нових об'єктів-перформансів або трансформація існуючого міського простору в той, що буде сприяти міському перформансу як складова моделі ревалоризації історичних центрів малих міст. Об'єкти-перформанси – це нові місця туристичного паломництва і активного використання місцевими мешканцями. Вони підвищують цінність і якість існуючого міського середовища історичних центрів малих міст і будуть сприяти їх сталому розвитку. Як приклад розглядається модель використання міської ринкової площі в залежності від виду міського перформансу.

Ключові слова: об'єкти-перформанси, ревалоризація, історичне мале місто, комфортне міське середовище, міський перформанс, місця активної атракції.

Постановка проблеми. Відвідання та аналіз багатьох історичних малих міст дозволив зробити висновок про те, що більш за все приваблює до них людей. Звичайно, це багате історичне минуле та пов'язані з ним місця. Унікальні пам'ятки архітектури та містобудування, причому вони мають бути добре збереженими чи відреставрованими та активно використовуватися [3], тобто бути «живими». Також це унікальні природні ресурси і бажано у сполученні із збереженим чи відновленим історичним міським середовищем, багатим на різноманітні функції, що дають можливість його різнопланового пізнання та оцінки.

До цього має бути відмінна сучасна інфраструктура та комфортне міське середовище, наповнене зручними місцями для проживання, відпочинку, спілкування, проведення вільного часу [2].

І головне, у місті має бути щось особливе, якась родзинка, що вражає, запам'ятовується, асоціюється тільки з ним і викликає бажання повернутися. Для історичного міста – це сучасне життя, гармонічно накладене на автентичність. Автентичний фон має відчуватися скрізь: «в назвах вулиць, площ, кварталів, будинків, в збереженні та продовженні традицій, в організації свят, ярмарків, фестивалів, у пов'язаних з історією міста різних культурних заходах» [1].

Дуже добре, коли такі події можуть проходити не в окремому куточку міста, а в багатьох його частинах, майже скрізь. Ці міські події перетворюють

такі місця в об'єкти-перформанси міського життя. І неважливо, чи то є свята, чи повсякденна дія. Головне, щоб всі її учасники були не тільки спостерігачами і виконавцями, а й активними творцями всього того, що відбувається. Саме це вражає і запам'ятовується, а отримані відчуття викликають бажання повернутися.

Виклад основного матеріалу. Отже, об'єкти-перформанси – це візитівки міста. Це ті місця, з якими дане місто у всіх асоціюється. Куди в першу чергу йдуть туристи, які приїхали до нього. Заради чого туристи приїжджають саме в це місто. Це також улюблені місця, куди щодня приходять місцеві мешканці. Об'єкти-перформанси - це місця, де активно протікає міське життя (відбувається дія). Занурюючись в ці місця, можна зрозуміти, чим живе місто, і як живе місто. Взяти самому участь в міській виставі.

Зазвичай це місця, пов'язані з історією міста, його унікальною архітектурою і ландшафтом, автентичні, також це місця, що розкривають традиційний побут місцевих мешканців. В них цікаво і комфортно для тривалого перебування, тому що тут відбувається неповторна і характерна саме для цього міста щоденна дія, за якою можливо поспостерігати, а в разі зацікавленості прийняти активну участь. Отже, це місця, де гармонічно почуваються і доповнюють один одного міське середовище, місцеві мешканці і гості міста.

Саме через такі місця відбувається пізнання міста. На різному часовому рівні: короткочасному - характерно для туристів; довготривалому - як для місцевих мешканців, так і для туристів; постійному - переважно для місцевих мешканців.

Для короткочасного перебування (для туристів) – має бути насичення міського середовища місцями активної атракції, тим, що справляє миттєве яскраве враження, легко запам'ятовується і викликає бажання повернутися; для довготривалого та постійного перебування (для місцевих мешканців) - насичення середовища місцями, куди хочеться приходити щодня, щоб проводити свій вільний час.

Саме місця активної атракції більш за все підходять для одночасного перформансу. Бо він має бути найбільш яскравим. Його задача – вразити. Саме яскраві враження викликають у людини побажання відчутти їх знову, а отже спонукають повернутись в те місце, де це сталося.

Постійний перформанс – це те, що відбувається в місті кожного дня. За відчуттями від нього приїжджають до міста на тривалий проміжок часу, щоб поступово, не поспішаючи проникнутись в його історію і сьогодення, пізнати його життя і побут його мешканців, відчутти його дух. Саме такі враження залишаються назавжди і змушують або полюбити це місто і приїжджати до

нього знову і знову, залишитись в ньому, або більше ніколи до нього не повертатися.

Об'єкти-перформанси можливо створити, а також перетворити вже існуючий міський простір в той, який би сприяв організації цікавого міського перформансу. Трансформація є найбільш цікавою, більш складною, бо має враховувати існуючу контекстуальність.

Для об'єктів-перформансів характерні не лише певні функції, але й впізнаваний зовнішній вигляд. Це має бути багатофункціональний простір, організований за певним сценарієм, що має бути певним чином накладений на існуюче історичне міське середовище для його можливої і необхідної трансформації. Існуюча рядова забудова має бути фоном для акцентів та домінант; акценти – різноплановими атрactorами, що підводять до домінант; а сама головна домінанта - кульмінацією. Саме на їх фоні мають відбуватися різноманітні міські дії, активні чи більш спокійні в залежності від наявності та сполучення в певних комбінаціях різних міських функцій. А також в залежності від необхідності прискорити чи уповільнити рух, зосередити на чомусь чи відволікти від чогось увагу, затримати на певний час у певному місці певну кількість людей. Історичне міське архітектурне середовище організоване за певним композиційним та функціональним сценарієм, привертає до себе різних людей і сприяє їх діям, певним чином задуманим. Воно оживає, активізується і заспокоюється за своїм створеним сценарієм. Учасники міської дії можуть вносити свої корективи, щось змінювати. В цьому полягає непередбаченість, а отже живість і особливість тієї дії, що проходить саме зараз і саме в цьому місці за участю саме цих людей. Так відбувається функціонування міських об'єктів-перформансів.

Ними зазвичай стають: головна площа міста, головна вулиця, набережна, парки розваг, міські квартали. Міським об'єктом-перформансом також може ставати весь простір історичного центру малого міста. Незважаючи на те, що для кожного виду міського перформансу більше підходить певний міський простір, існують універсальні міські простори.

Як приклад, міська ринкова площа. Через те, що весь простір площі може ставати перформансом, розглянемо, як він буде використовуватись в залежності від виду перформансу.

При постійному перформансі максимально активними будуть територія вздовж лінії забудови площі та будівлі площі. Саме тут концентрується щоденне міське життя. При сезонному (періодичному) перформансі головна дія переміщається із граничної частини площі в її центральну частину і займає майже весь її відкритий простір. Цей перформанс привертає увагу більшої кількості людей, і для його організації потрібні більші відкриті простори.

Нарешті, короткочасний перформанс. Він зазвичай пов'язаний із якоюсь загальноміською подією. Він активує всю площу. Різні дієства проходять як в її центрі, на відкритому просторі, так і в її граничній зоні, а також в будівлях і кварталах, що формують її межі. Визначаються певні функції, що розподіляються за важливістю в залежності від частоти використання та залучення можливої кількості людей. Відповідно до складеного сценарію по їх комбінації формується простір площі.

Створення чи трансформація існуючого історичного міського середовища під об'єкт міського перформансу буде доцільним у процесі ревалоризації, підвищення цінності та якості забудови історичного центру малого міста для привернення уваги до нього з боку туристів та інвесторів і підвищення якості життя для міських мешканців.

Висновки. Отже, об'єкти-перформанси мають привертати увагу, вражати, запам'ятовуватися, бути цікавими як місцевим мешканцям, так і туристам та комфортними для перебування. Для їх створення чи трансформації треба визначитись, що в них буде приваблювати туристів, і на цьому сконцентрувати увагу. Також слід визначитись, що треба зробити в таких об'єктах для місцевих мешканців, і це має стати пріоритетним, бо саме вони є неодмінною частиною різнотривалого міського перформансу.

Створення нових об'єктів-перформансів або перетворення існуючого міського простору в той, що буде сприяти міському перформансу – це організація нових місць туристичного паломництва і активного використання місцевими мешканцями. Це підвищить цінність і якість існуючого міського середовища історичних центрів малих міст і допоможе їх сталому розвитку.

Література

1. Лещенко Н.А. Міста-музеї чи міста для життя // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2016. – Вип. 59. – С. 270 – 274.
2. Лещенко Н.А. Створення мультикомфортного архітектурного середовища в умовах реконструкції історичного центру малого міста // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2016. – Вип. 60. – С. 207 – 213.
3. Лещенко Н.А. Ревалоризація історичного середовища як умова сталого розвитку малого міста// Збірник наукових статей IV Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку». – Б.: КПП «Барська районна друкарня», 2016.- Вип.4. - С. 174 - 179.

Лещенко Н.А.,
Киевский национальный университет строительства и архитектуры

ОБЪЕКТЫ-ПЕРФОРМАНСЫ В МОДЕЛЕ РЕВАЛОРИЗАЦИИ ИСТОРИЧЕСКИХ ЦЕНТРОВ МАЛЫХ ГОРОДОВ

В статье рассматривается создание новых объектов-перформансов или трансформация существующего городского пространства в то, что будет способствовать городскому перформансу, как составляющая модели ревалоризации исторических центров малых городов. Объекты-перформансы - это новые места туристического паломничества и активного использования местными жителями. Они повысят ценность и качество существующей городской среды исторических центров малых городов и будут способствовать их устойчивому развитию. В качестве примера рассматривается модель использования городской рыночной площади в зависимости от вида городского перформанса.

Ключевые слова: объекты-перформансы, ревалоризация, исторический малый город, комфортная городская среда, городской перформанс, места активной аттракции.

Leshchenko N.A.,
Kyiv National University of Construction and Architecture

OBJECTS-PERFORMANCES IN THE MODEL OF REVALORIZATION OF THE HISTORICAL CENTERS OF SMALL TOWNS

The article considers the creation of new objects-performances or the transformation of the existing urban space into what will contribute to the city performance as a component of the revival model of the historical centers of small towns. The objects-performances are the organization of new places of tourist pilgrimage and active use by local residents. They will increase the value and quality of the existing urban environment of the historical centers of small towns and will contribute to their sustainable development. As an example, the model of using the urban market square, depending on the type of urban performance, is being considered.

Keywords: objects-performances, revalorization, small historical town, comfortable urban environment, urban performance, places of active attraction.